

A Fővárosi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Bihari Krisztina ügyvéd) által képviselt felperes neve (**felperes címe**) felperesnek - a dr. Kriveczky György ügyvéd által képviselt alperes neve (**alperes címe**) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indult perében a Budapest Környéki Törvényszék 2019. június 5. napján meghozott 3.G.40.645/2017/28. számú közbenső ítélete ellen az alperes részéről 29. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 139.200 (százharminckilencezer-kétszáz) forint együttes első- és másodfokú perköltséget, és térítsen meg az államnak külön felhívásra 74.200 (hetvennégyezer-kétszáz) forint feljegyzett kereseti illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetével az alperessel 2006. szeptember 11-én megkötött, CHF alapú pénzügyi lízingszerződés érvénytelenségének megállapítását és ennek jogkövetkezményeként az alperes 1.236.042 forint visszafizetésére kötelezését kérte. Kérte továbbá annak megállapítását, hogy az alperes 2012. október 16. napján kelt felmondása érvénytelen. Keresetét arra alapította, hogy az őt árfolyamkockázat viselésére kötelező szerződési feltételek, azaz a mértékadó devizanemre vonatkozó, továbbá az Üzletszabályzat I.18. és I.20/b. pontjában foglalt kikötések az elégtelen tájékoztatás és a kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya okán a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 209. § (1) és (4) bekezdése szerint tisztességtelen szerződési feltételek. Az alperes nem adott számára a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 203. §-ában, valamint a 2/2014. Polgári Jogegységi határozatban és az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) C-51/17. számú Ilyés-ítéletében (a továbbiakban: Ilyés-ítélet) rögzített követelményeknek megfelelő tájékoztatást, mert az árfolyamváltozás fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatása sem az egyedi szerződés, sem az Üzletszabályzat alapján nem volt megállapítható. A devizakonstrukcióval kapcsolatos feltételek egymástól elszigetelten, az Üzletszabályzat különböző fejezeteiben jelennek meg, amelynek összefüggései nem áttekinthetők. Az I.20. pontban foglalt feltétel alapján nem érthető, hogy a feltétel kamatváltozásra vagy árfolyamváltozásra vonatkozik, nem derül ki a szerződésből az sem, hogy az árfolyamváltozás hatására a lízingdíj-részlet összege akár többszörösére is emelkedhet, aminek bekövetkezési lehetősége valós. Az érvénytelenség következménye egyrészt, hogy nem kell árfolyam-különbözetet fizetnie, az alperes ezen a címen teljesített túlfizetés visszatérítésére köteles,

másrészt pedig, hogy nem esett késedelembe, így az alperes felmondása nem lehet érvényes.

Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Azzal védekezett, hogy a felperes a szerződés aláírásával elismerte az Üzletszabályzat megismerését és megértését. A teljesítéssel, mint ráutaló magatartással pedig azt is kifejezésre juttatta, hogy a lízingszerződés valamennyi rendelkezését elfogadta. Állítása szerint a tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, mert az egyedi szerződés és az Üzletszabályzat rendelkezéseiből következik, hogy az árfolyamváltozásból származó kockázat fennáll, az a felperest terheli, aminek folytán törlesztőrészelei változhatnak.

Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével megállapította, hogy a 2006. szeptember 11. napján kelt PLA1520006. számú lízingszerződés érvénytelen.

A közbenső ítélet indokolása szerint a felek közötti deviza alapú lízingszerződés a Ptk. 685. § e) pontja alapján fogyasztói szerződés, s miután annak támadott rendelkezései nem vitásan egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételnek minősülnek, azok tisztességtelensége a Ptk. 209. § (1) és (2) bekezdése szerint vizsgálható. Ezért a 2/2014. számú Polgári Jogegységi határozatban kifejtettekre is tekintettel azt vizsgálta, hogy az alperes a Ptk. 205. § (3) bekezdéséből fakadó tájékoztatási kötelezettségét teljesítette-e, az árfolyamkockázatról világos és érthető tájékoztatást nyújtott-e a felperes részére, mert ellenkező esetben az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltétel a 93/13/EGK irányelv 4. cikk (2) bekezdése és a Ptk. 209. § (4) bekezdése szerint semmis. A tisztességtelenség vizsgálata körében figyelembe vette, hogy az EUB nemzeti bíróságokra kötelező ítélkezési gyakorlata szerint a nemzeti jogszabályokat az irányelvi rendelkezés szelleméhez legközelebb álló módon kell értelmezni annak érdekében, hogy a fogyasztóvédelmi cél megvalósulhasson és a nemzeti bíróság a közvetlen hatállyal bíró irányelvi rendelkezést még az egyértelmű, világos nemzeti jogszabállyal szemben is köteles alkalmazni.

Miután adott esetben külön íven szövegezett kockázatteltáró nyilatkozat nem vitásan nem készült, a szerződésbe és az Üzletszabályzatba foglalt, valamint az ügyintéző által adott tájékoztatás megfelelőségét vizsgálta. Ennek során arra a következtetésre jutott, hogy az alperes által az árfolyamkockázat körében adott tájékoztatás kockázattelepítésnek, nem pedig kockázatteltárásnak tekinthető. A tájékoztatás nem világos és érthető, ha csak kikövetkeztethető a szerződés egyes rendelkezéseiből azok együttes értelmezése alapján. Így az az alperesi érvelés, hogy a szerződés általa megjelölt rendelkezései alapján a felperesnek tudnia kellett, hogy az árfolyamváltozás őt fogja terhelni, nem feleltethető meg az árfolyamkockázati tájékoztatásnak. Azzal, hogy a szerződés egyes rendelkezéseiből kiszámítható az árfolyamváltozásból származó fizetési kötelezettség, még nem történik meg a fogyasztó megfelelő tájékoztatása. A perbeli szerződéses rendelkezések nem hívták fel a felperes figyelmét arra, hogy az árfolyamkockázat hatására a törlesztőrészlet megemelkedhet vagy a futamidő meghosszabbodhat és arra sem, hogy ennek nincs felső korlátja. Ehhez képest a szerződés a fogyasztó felperes számára kifejezetten megtévesztő módon az árfolyamváltozásból eredő fizetési kötelezettséget Kamatváltozás II.-ként nevesíti és csak zárójelben tünteti fel, hogy ez valójában árfolyamváltozás, amiből egy átlagfogyasztó alappal következtethet akár arra, hogy a különböző fajtájú, különböző okból eredő kamatváltozások terhelhetik, nem pedig az árfolyamváltozás. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nem tekinthető érthetőnek és világosnak az a szerződési feltétel, amely az árfolyamváltozásból eredő fizetési kötelezettséget Kamatváltozás II.-ként tünteti fel a szerződésben. A fix devizakonstrukcióból az alperes érvelésével ellentétben nem következik, hogy a felperesnek a különböző szerződéses konstrukciókról tudomása lett volna, hiszen a szerződésből és az ajánlatból nem lehet megállapítani, hogy ezt a konstrukciót valamennyi lehetőség ismeretében, valóban a felperes választotta, vagy azt esetleg az üzletkötő tanácsára tette. E

konstrukció választásából egyébként az sem következik, hogy a felperesnek a deviza alapú szerződések sajátosságairól tudomása lett volna. Az alperes a felperes kifejezett tagadása ellenére nem bizonyította, hogy ügyintézője a szerződésben és az Üzletszabályzatban foglaltakon túl szóban további tájékoztatást adott volna a felperes számára.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás nem világos és egyértelmű, ezért a szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezései tisztességtelen szerződési feltételek, s miután azok a főszolgáltatás körébe tartoznak, semmisségük a teljes szerződés érvénytelenségét eredményezi. Ennek következtében az alperesnek elszámolási igénye keletkezett a felperessel szemben, de miután az ehhez szükséges valamennyi adat nem állt a bíróság rendelkezésére, a kereset jogalapjáról az érvénytelenség körében közbenső ítélettel határozott azzal, hogy a Ptk. 237. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a jogkövetkezmény levonásáról a folytatódó eljárásban fog dönteni.

Az alperes fellebbezésében elsődlegesen kérte az elsőfokú közbenső ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását, míg másodlagos fellebbezési kérelme a közbenső ítélet hatályon kívül helyezésére irányult. Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy az árfolyamkockázat tartalmára vonatkozó tájékoztatás ne lenne érthető. Álláspontja szerint az egyedi szerződésben és az annak részét képező Üzletszabályzatban a 2/2014. és a 6/2013. számú Polgári Jogegységi határozatokban, valamint az EUB C-26/13. számú Kásler-ítéletében, a C-186/16. számú Andriuc és társai-ítéletében, valamint az Ilyés-ítéletben kifejtett követelményeknek megfelelően tájékoztatta a felperest az árfolyamkockázatról. Az egyedi szerződésben meghatározott mértékadó devizanem, továbbá a deviza alapú finanszírozás kitétel nyilvánvalóvá teszi, hogy a szerződés deviza alapú és a forintban feltüntetett havi részletek összege a futamidő alatt változhat. Az Üzletszabályzat világosan rögzíti, hogy ebben az esetben a lízingbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatot, az Üzletszabályzat meghatározza a mértékadó devizanem fogalmát, a mértékadó árfolyam, az árfolyamváltozás kiszámításának képletét és alkalmazásának feltételeit is, amely utóbbi kifejezi a fogyasztó fizetési kötelezettségének a deviza alapú lízing lényegéből fakadó változását, azt, ha a lízing nyilvántartási devizanemének a forinthez viszonyított árfolyama változik, az a fizetési kötelezettség változását eredményezi, vagyis az árfolyamkockázatot a fogyasztónak kell viselnie. A Kamatváltozás II. szövegezéséből egyértelműen megállapítható, hogy az ténylegesen a felperes fizetési kötelezettségének árfolyamváltozásból adódó módosulását szabályozza, amire a zárójelben szereplő kifejezés egyértelműen utal. Ez a rendelkezés világosan tartalmazza azt is, hogy a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális devizaeladási árfolyam változásának függvényében árfolyamváltozást kell a felperesnek fizetnie, aminek nincs felső határa. Erre utal az Üzletszabályzatban meghatározott rendkívüli árfolyamesemény fogalma is, ami nem hagyhat kétséget afelől, hogy az árfolyam szélsőséges mértékben is változhat. Az egyedi szerződés és az Üzletszabályzat előbbi rendelkezéseinek együttes értelmezése alapján egyértelmű lehetett a felperes számára, hogy az árfolyam változásából eredő kockázat fennáll és a kedvezőtlen irányú változás kockázata korlátozás nélkül őt terheli, ami azonban a fix konstrukcióból adódóan nem a lízingdíj-részlet megemelkedésében jelentkezik, hanem a futamidő meghosszabbodását vonja maga után. Az egyedi szerződés és az Üzletszabályzat rendelkezései nem térnek el egymástól, az Üzletszabályzat kiegészíti az egyedi szerződésben foglaltakat. Az üzletszabályzati rendelkezések az Üzletszabályzat elején található fogalommeghatározások között nyertek elhelyezést, nincsenek elrejtve az egyéb rendelkezések között, ráadásul a felperes a perbeli szerződést megelőzően már kötött az alperessel deviza alapú kölcsönszerződést, így alappal nem állíthatja, hogy nem volt tisztában a deviza alapú finanszírozás mibenlétével.

Álláspontja szerint a szerződési feltételek egyedi megtárgyaltságára utal, hogy a felperes két lehetőség közül a havi fix konstrukciót választotta. Adott esetben külön kockázatfeltáró nyilatkozatot nem kellett készítenie, mert a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdése a perbeli pénzügyi lízingszerződésre nem irányadó, de ettől függetlenül az előbbi kötelezettség elmulasztásához a Hpt. egyébként sem fűzi az érvénytelenség jogkövetkezményét. Kiemelte, hogy a felperes a szerződés aláírásával elismerte, hogy a szerződést és az Üzletszabályzatot elolvasta, az abban foglaltakat megértette és magára nézve kötelezőnek fogadta el. A Ptk. 4. § (1) és (4) bekezdése szerint a felperestől minimálisan elvárható volt a szerződés aláírás előtti alapos áttanulmányozása, az esetleg nem egyértelmű rendelkezésekről való felvilágosítás kérés, aminek elmulasztása esetén a felperes nem hivatkozhat az információs egyensúlyhiányra.

Másodlagos fellebbezési kérelmét arra alapította, hogy az elsőfokú bíróság többszöri kérése ellenére nem tett eleget a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. § (3) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségének és azt is tévesen rögzítette az ítéletben, hogy az alperes nem kérte az ügyintéző tanúkénti kihallgatását.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú közbenső ítélet helybenhagyására irányult. A fellebbezés kapcsán kiemelte, hogy az alperes nem jelölt meg az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezését indokoltta tévő eljárási szabálysértést. Az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, az alperes azonban nem tudta bizonyítani, hogy a fellebbezésben megjelölt, egyebekben az Üzletszabályzatban nem is található szerződési feltételek egyébként a szerződés részévé váltak volna. Álláspontja szerint a fellebbezés nem határozott, mert abból nem állapítható meg, hogy milyen szerződési feltételekben látja az alperes a kockázat feltárására irányuló szerződési feltétel egyedi megtárgyaltságát, hiszen olyan szerződési feltételekre hivatkozik, amelyek az Üzletszabályzatban nem találhatók. Az ismeretlen tartalmú ítéleti hivatkozásokat, továbbá az adott szerződésben nem szereplő szerződési feltételekre történő utalásokat tartalmazó fellebbezés érdemi elbírálásra nem alkalmas. Kiemelte, hogy az adott szerződés a 2013. évi felmondás miatt nem került forintosításra, a lízingszerződés egyedi része az árfolyamkockázatra egyáltalán nem utal, így azt az Üzletszabályzat nem kiegészíti, hanem az egyedi résszel ellentétes rendelkezéseket tartalmaz, ami miatt az Üzletszabályzat a Ptk. 205/C. §-a alapján nem vált a szerződés részévé. A szerződés lényeges tartalmi elemeit az egyedi szerződésnek kell magában foglalnia és nem felel meg a fogyasztó érdekének, ha a szerződés lényeges tartalmát az annak részét képező Üzletszabályzat különböző pontjai tartalmazzák, amelyek közül a fogyasztónak kell megkeresnie a rá vonatkozó rendelkezéseket. Az árfolyamkockázat viselésének kötelezettsége a 2/2014. Polgári Jogegységi határozat 1. pontjához fűzött indokolás szerint a deviza alapú szerződés jellegadó tulajdonsága, ezért az erre vonatkozó szabályokat az egyedi részben kellett volna feltüntetni. Ehhez képest a szerződés csak a mértékadó devizanemre utal, valamint a havi lízingdíj forintösszegét és a 120 hónapos futamidőt foglalja magába, amiből egyáltalán nem következik, hogy ezt meghaladóan bármilyen fizetési kötelezettsége is lenne a lízingbe vevőnek. Miután az Üzletszabályzat árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezései nem váltak a szerződés részévé, a felperest kizárólag az egyedi részben foglalt fizetési kötelezettségek terhelik.

Az ítéletábra teljes terjedelmében bírálta felül az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét, mert annak nem volt és nem is lehetett fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése [Pp. 228. § (4) bekezdése].

A felperes érvelésével ellentétben az alperes fellebbezése nem szenvedett az érdemi elbírását kizáró hiányosságban, hiszen magában foglalta az alperes közbenső ítélet megváltoztatására és a kereset elutasítására irányuló határozott fellebbezési kérelmét és a részben tévesen megjelölt szerződési

feltételekre vonatkozó hivatkozások ellenére abból kitűnt az is, hogy milyen indokok alapján tartja a közbenső ítéletet megalapozatlannak és melyek a kereset alaptalanságát szerinte megalapító okok.

Az ítélet tábla az alperes fellebbezését nem a benne foglalt indokokra tekintettel, hanem egyéb okból, de alaposnak találta. Az elsőfokú közbenső ítélet Pp. 252. § (2) bekezdése alapján való hatályon kívül helyezését szükségessé tévő okot az ítélet tábla nem látott. Kétségtelen, hogy az elsőfokú bíróság úgy hozott közbenső ítéletet, hogy a felperesnek az elsőfokú eljárásban előterjesztett és fenntartott, a felmondásra vonatkozó - a szerződés érvénytelensége iránti keresettel valóságos halmazatot alkotó - keresetét a közbenső ítélet keresetét ismertető részében nem rögzítette és az indokolásában sem tért ki rá. A felmondás jogszerűségének tárgyában eleve nem hozható közbenső ítélet, hiszen a Pp. 213. § (3) bekezdésében meghatározott feltételek nem állnak fenn, a keresettel érvényesített jog fennállása és a felperest ennek alapján megillető követelés összege tekintetében a vita nem különíthető el, mert csak azt a jogkérdést kell elbírálni, hogy jogszerű vagy jogszerűtlen a felmondás. Az ítélet tábla álláspontja szerint ugyanakkor az ilyen típusú kereseti kérelem esetén nem a felmondásról kell dönten, hiszen a felmondás nem önálló jogügylet, hanem alakító jog, ami ha megfelel a Ptk. 321. § (1) bekezdésében foglaltaknak, megszünteti a szerződést, ha pedig nem felel meg, akkor ilyen hatás kiváltására nem alkalmas. A felmondással összefüggő kereset kapcsán ezért a szerződésről kell megállapítani, hogy hatályos szerződés vagy sem. Csakhogy egy érvénytelen szerződés nem lehet hatályos szerződés, tehát a felperesnek olyan két kereseti kérelme volt, amely együtt nem volt teljesíthető, egymást kizárta, mert a szerződés érvénytelenségére alapított kereset mellett érdemi elbírálásra alkalmas módon nem jelenhet meg az a kereseti kérelem, ami tartalma alapján a szerződés hatályosságának megállapítására irányul. Ezért a felmondással kapcsolatos kereseti kérelmet az érvénytelenségi keresettel együtt érdemben elbírálni nem kellett és nem is lehetett. Ebből következően ugyan lényeges eljárási szabálysértés, hogy az elsőfokú bíróság a felmondással kapcsolatos kereseti kérelmet úgy hagyta figyelmen kívül, hogy nem adta ennek indokát, de ez nem vezethet az elsőfokú közbenső ítélet hatályon kívül helyezésére, mert ezt a kereseti kérelmet a kifejtett ellentmondása kapcsán figyelmen kívül kellett volna hagyni és legfeljebb arról kellett volna számot adni az ítélet indokolásában, hogy e kereseti kérelem elbírálására miért nem kerülhet sor, amely hiányosság a másodfokú eljárásban pótolható.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségének a felek tényállításaihoz és a saját jogi álláspontjához képest eleget tett (25. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv). Adott esetben az érdemi döntés kapcsán kifejtettekre figyelemmel ennek nem volt jelentősége, mert alapvetően a szerződést magában foglaló okiratok alapján kellett dönten, így a Pp. 193. §-a szerint az egyéb bizonyítás mellőzhető volt.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az ítélet tábla azonban az elsőfokú bíróság érdemi döntésével nem értett egyet, a jogi megítélés szempontjából a következőknek tulajdonított jelentőséget. A perbeli lízingszerződés nem vitásan fogyasztói szerződés [Ptk. 685. § e) pont], amelyben az Üzletszabályzat szerződés részévé tétele miatt a Ptk. 205/A. § (1) bekezdése szerinti általános szerződési feltételek és az egyedi részben is egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltételek szerepelnek, ugyanis a Ptk. 205/A. § (2) bekezdése szerint az alperest terhelte volna annak bizonyítása, hogy a szerződési feltételt a felek egyedileg megtárgyalták, amire az alperes bizonyítást nem ajánlott fel. Az alperes fellebbezési érvelésével ellentétben nem teszi a havi fix konstrukcióban szereplő feltételeket egyedileg megtárgyaltá önmagában az, hogy a szintén általános szerződési feltételként előre kidolgozott konstrukciók közül a felperes választhatott, hiszen a feltételek tartalmát a felperesnek nem állt módjában befolyásolni.

A kockázatfeltárás hiánya az EUB következetes gyakorlata szerint - amint azt legutóbb az Ilyés-

ítélet rendelkező rész 3. pontjában kifejtette - vezethet oda, hogy az árfolyamkockázatot telepítő feltétel nem világos, nem érthető és ha ez a feltétel egyben a felek közötti egyensúlytalanságra is vezet, akkor tisztességtelen is lehet a Ptk. 209. § (1) bekezdése és a 93/13/EGK irányelv 3. cikk (1) bekezdése alapján. Minden alapot nélkülöz ezért az a fellebbezésben levezetett érvelés, hogy amennyiben a lízingszerződésre alkalmazható is lenne a Hpt.-ben előírt tájékoztatás, az csak a Hpt. szerinti szankcióval járhat, hiszen az alperesre sem kizárólag a Hpt. szabályai irányadóak, hanem az általa létesített polgári jogi jogviszonyokra elsősorban a Ptk.-t kell alkalmazni.

A perbeli fogyasztói szerződésre az ítéletábra álláspontja szerint a 87/102/EGK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) hatálya kiterjed, függetlenül attól, hogy a szerződéskötés időpontjában hatályos Hpt. a kölcsönszerződésekre vonatkozóan foglalta magában az említett irányelv alapján harmonizált jogot. Miután az uniós jog elsőbbséget élvez és a nemzeti jogot az uniós joggal összhangban kell értelmezni és alkalmazni úgy, ahogy az az Irányelv céljának és szövegének leginkább megfelel, az ítéletábra az Irányelv egyértelműen fogyasztóvédelmi jellegű céljaiból indult ki. Az Irányelv céljai között szerepel az is, hogy a fogyasztóknak megfelelő tájékoztatást kell kapniuk a hitelfeltételekről és a költségekről és az ügyleteknek magukban kell foglalniuk azt a teljes összeget, amit a hitelért fizetni kell. Az Irányelv 1. cikk (2) bekezdés c) pontja a hitelszerződés fogalmát úgy határozza meg, hogy hitelszerződés a fogyasztónak nyújtott hitel, a halasztott fizetés, a kölcsön és más ezekhez hasonló pénzügyi megoldás is. A lízingszerződés pedig ilyen más hasonló pénzügyi megoldásnak tekinthető. Az Irányelv hatálya alóli kivételek körében a 2. cikk (1) bekezdés b) pontjában szerepel a bérleti szerződés is azzal, hogy az Irányelv hatálya alól kivételt képez az a bérleti szerződés, amelynek végén a bérelt dolog a bérlő tulajdonába kerül, ami szintén arra utal, hogy a lízingszerződés nincs kizárva az Irányelv hatálya alól. Ennek azért van jelentősége, mert az Irányelv a 4. cikkéből egyértelműen következően azt a célt kívánta elérni, hogy a fogyasztó a neki átadott írásba foglalt, az ő adatait rögzítő, konkrétan rá vonatkozó szerződésből megismerhesse az általa kötött ügylet költségekkel összefüggő valamennyi lényeges, a fizetési kötelezettségét befolyásoló elemét. Az Irányelv szerint tehát nem elég az Üzletszabályzat megismerhetősége, hanem a szerződés lényeges tartalmát alkotó feltételeket összegyűjtve a szerződést tartalmazó okiratban szövegszerűen meg kell ismételni, vagy minimális követelményként az egyedi szerződésnek tartalmaznia kell konkrétan és beazonosításra alkalmas módon megjelölve azokat az Üzletszabályzati rendelkezéseket, amelyek a szerződés részét képezik, hogy a fogyasztó ne kerüljön olyan helyzetbe - mint a perbeli esetben egyébként a felperes lenne -, hogy a többféle szerződésre vonatkozó Üzletszabályzatból neki kelljen kiválogatni, hogy az általa megkötött konstrukcióra mely feltételek vonatkoznak és végül is milyen feltételekkel szerződött az alperessel. Az Irányelv értelmezése kapcsán az EUB a 2008/48/EK irányelvhez kapcsolódó, azonban tartalmánál fogva a 87/102/EGK irányelv értelmezésére is irányadó C-42/15. számú Home Credit Slovakia a.s. ítéletében azt mondta ki, hogy valóban nem kell feltétlenül egy okiratban szerepelni a lényeges feltételeknek, de az minimális elvárás, hogy lehetővé kell tenni a fogyasztó számára a szerződés lényeges tartalmának nehézség nélküli és bizonyossággal történő azonosítását. Az alperes által megfogalmazott elvárás, miszerint a felperesnek az Üzletszabályzatból ki kellett volna választania a fix konstrukcióra vonatkozó szabályokat, ellentétes az Irányelvben megfogalmazott előbbi követelménnyel, ami a fogyasztót éppen ettől kívánja megkímélni.

Az ítéletábra szerint az Üzletszabályzat attól függetlenül, hogy azt a felperes külön nem írta alá, részévé válhatott a szerződésnek, mert az egyedi részben a felperes aláírásával elismerte, hogy az Üzletszabályzat is a szerződés része lenne, adott esetben tehát nem az aláírás hiánya eredményezte az Üzletszabályzat szerződés részévé nem válását, hanem a Ptk. 205/C. § és a 93/13/EGK irányelv 5. cikkének megfelelően a magyar jogba átültetett Ptk. 207. § (2) bekezdése.

A szerződés deviza alapúsága az árfolyamkockázat miatt a felperes fizetési kötelezettségét lényegesen befolyásoló elem, ezért magának a konstrukciónak, annak mibenlétének a felperes által aláírt szerződésből egyértelműen ki kell tűnnie. Ehhez képest a perbeli szerződésben csak annyi szerepel, hogy a mértékadó devizanem: CHF, az elszámolási mód címszó alatt jelenik meg, hogy fix deviza konstrukció és ahhoz képest, hogy a szerződésben egyértelműen rögzítve van, hogy az összes lízingdíj 4.694.360 forint, sem a svájci frank alapúságból, sem pedig a fix deviza konstrukcióból ezeknek az ismérveknek a további kifejtése nélkül nem következik, hogy az összesként meghatározott lízingdíj ennél magasabb, változó összegű is lehet. A szerződés egyedi része nem foglalja magába, hogy az Üzletszabályzatban hol található a fix konstrukcióra vonatkozó Kamatváltozás I. és Kamatváltozás II. rendelkezés, hogy az mit foglal magába, és nem jelenik meg az egyedi részben az árfolyamváltozás viselésének kötelezettsége sem, hiszen a Kamatváltozás I. és a Kamatváltozás II. nem fizetési kötelezettségvállalásként jelenik meg, hanem az elszámolási mód címében, az elszámolási mód jelzőjeként és még csak nem is utal arra, hogy része a szerződésnek a Kamatváltozás II.-nek nevezett, de valójában árfolyamváltozásról szóló kikötés. Ez azt jelentené, hogy a felperesnek kellene az Üzletszabályzathoz kiválogatni, hogy mi a fix deviza konstrukció és eljutva a Kamatváltozás II. fogalommeghatározáshoz, kikövetkeztetni, hogy az valójában árfolyamváltozást, illetve az ebből eredő fizetési kötelezettséget foglalja magába.

Elsőként azt kellett tehát megválaszolni, hogy értelmezhető-e az egyedi részben megjelenő fenti konstrukció deviza alapú konstrukciónak, az egyedi szerződés visszatükrözi-e a deviza alapú lízingre jellemző árfolyamkockázat-viselési kötelezettséget vagy sem. Ha ugyanis az egyedi részből, mint adott esetben nem derül ki, hogy milyen összefüggés van a felperes fizetési kötelezettsége és a svájci frank között, akkor nem jelenthető ki, hogy az egyedi rész deviza alapú szerződést foglalt magába. Márpedig ez a perbeli szerződésben nem egyértelmű, mert ha az összes lízingdíj pontosan meg van határozva a szerződésben, akkor minimális követelmény, hogy szövegszerűen pontosan ki legyen fejtve az is, hogy az itt meghatározott összeg változhat. Az előbbiekhöz képest egyáltalán nem következethetett az írásba foglalt szerződés alapján a felperes arra, hogy az ismert sajátosságokkal rendelkező deviza alapú szerződést kötött, ahol a fizetési kötelezettségének mértéke akár a havi lízingdíj részletek megemelkedésével is változhat. A 93/13/EGK irányelv 5. cikke és a Ptk. 207. § (2) bekezdése a világosság és érthetőség hiányához elsődlegesen nem a tisztességtelenség következményét fűzi, hanem azt, hogy a fogyasztóra legkedvezőbb értelmezés az irányadó. Ha az adott szerződési feltétel a fogyasztóra legkedvezőbb értelmezés mellett érthetővé tehető, akkor nincs további következménye a világosság és az érthetőség hiányának. Tehát úgy kell értelmezni a szerződést, ahogy az a szövegéből leginkább kitűnik és ahogy azt a felperes a szerződéskötéskor leginkább érthette, nevezetesen, hogy 120x38.422 forintot, összesen pedig 4.694.360 forintot tartozik megfizetni az alperesnek. Ha pedig a felperesnek forintban meghatározott kötelezettsége volt, amely az egyedi szerződésben be nem mutatott konstrukcióban nem is változhatott, akkor az Üzletszabályzat ezzel ellentétes, a deviza alapú szerződésre vonatkozó feltételei az egyedi részben foglalt, ám egyedileg meg nem tárgyalt feltételekkel ellentétesek, aminek a Ptk. 205/C. §-ában meghatározott következménye, hogy ez utóbbiak a szerződés részei, az Üzletszabályzat ezzel ellentétes részei pedig nem válhattak szerződés részévé. Az Üzletszabályzat az alperes érvelésével szemben tehát nem kiegészíti az egyedi részben megjelenő kötelezettségeket, hiszen az egyedi részben nem szereplő kötelezettségek Üzletszabályzatban való kiegészítése, bővebb kifejtése nem lehetséges.

A szerződés az előbbieket szerinti értelmezéssel nem deviza alapú szerződés, hanem az egyedi részben foglalt fizetési kötelezettség mellett forintszerződés, és nincs a felperesnek deviza árfolyamváltozás-viselési kötelezettsége, ami egyben azt is jelenti, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltétel hiányában a szerződés e feltétel tisztességtelensége miatt érvénytelen

sem lehet. A forintszerződés alapján a felperes visszafizetési kötelezettsége egyértelműen megállapítható és a felmondás mellett a szerződés tisztességesnek minősülő feltételekben megjelenő szabályai szerint kell a feleknek egymással elszámolni, de ez az elszámolás az érvénytelenség körében nem végezhető el.

Az ítéltábla a kifejtett indokokra tekintettel az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint megváltoztatta és a keresetet az előbbi okból utasította el.

A kizárólag az érvénytelenség tekintetében eredményesen fellebbező alperes első- és másodfokú perköltségében az ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperest marasztalta. Az alperest megillető elsőfokú ügyvédi munkadíjat az ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és 4/A. §-a alapján állapította meg, az alperes másodfokú perköltsége 48.000 forint fellebbezési illetékből és az IM rendelet 3. § (5) bekezdése és 4/A. §-a alapján számított 12.700 forint ügyvédi munkadíjból áll. Miután a közbenső ítélet elleni fellebbezés esetén a pertárgy értéke nem meghatározható, az alperes a sürgősséggel lerótt 154.467 forint fellebbezési illeték visszatérítését az állami adóhatóságnál kezdeményezheti.

, 2019. november 28.

Dr. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

. Matosek Edina s.k.. Benedek Szabolcs s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: